

Motion till riksdagen 2006/07:So285

av **Birgitta Sellén och Sofia Larsen (c)**

Synnedstättning – s.k. tunnelseende

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att ändra bestämmelsen om att enbart blinda ska kunna få tillgång till ledarhund.
2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att fatta beslut om att personer med retinitis pigmentosa ska kunna få en ledarhund.

Motivering

Allmänt om retinitis pigmentosa

Retinitis pigmentosa, RP, är ett samlingsnamn för ärftliga sjukdomar i ögats näthinna, retina, och är den vanligaste orsaken till allvarlig synnedstättning hos unga och medelålders och ger ofta s.k. tunnelseende. RP är en degenerativ sjukdom i ögats näthinna. Med degenerativ menas att celler successivt förstörs. I detta fall är det syncellerna som förstörs, dvs. tapparna och stavarna. Tapparna styr vårt färg-, dag- och detaljseende och stavarna hjälper oss att se i svagt ljus.

I Sverige finns det ca 3 000 personer som drabbats av RP. Förekomsten av denna sjukdom i befolkningen anges till 1 på 3 000, men i andra nordiska länder förekommer den i betydligt större utsträckning än i Sverige. I Europa har EU uppskattat antalet till 400 000 och i USA anges antalet till ca 120 000.

Symtom

Nedan följer en redovisning av de symtom som märks först vid retinitis pigmentosa.

- ? Man får nedsatt synförmåga i svagt ljus och mörker, s.k. nattblindhet. Det är stavarnas funktion som försämras först.

Fel! Okänt namn på

- ? Bländningsbenägenheten ökar. Ögat får svårt att ställa om från mörkt till ljust och tvärtom.
- ? Synfältet kan senare inskränkas så att man får svårt att se åt sidorna.
- ? Man får små fläckar med dåligt seende som med tiden blir större. Tapparna, som styr vårt färg-, dag- och detaljseende, förstörs i regel efter stavar-
na.
- ? Till slut kanske det bara är en liten del av det centrala seendet som finns kvar, det s.k. kikarseendet.
- ? Synförlusten kan till sist innebära att endast ljus- och mörkerseendet återstår. Ledsynen har då gått förlorad.

Rehabilitering och hjälpmedel

Rehabiliteringen är mycket viktig då sjukdomen bidrar till nedsatt syn och därmed lässvårigheter. På syncentralerna samarbetar ögonläkare, optiker och synpedagoger för rehabilitering. Där får man också hjälpmedel och hjälp med träning för att klara vardagen på bästa sätt. Den hjälp man i övrigt kan vara berättigad till varierar beroende på graden av funktionshinder. Olika hjälpinsatser kan ges med stöd av socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Den person som drabbas av detta s.k. tunnelseende har från början varit normalseende och därmed varit van att klara sig själv. När sedan nattblindhet inträffar blir det svårare att klara sig själv. Problem kan också uppstå under dagtid när den tunnelseende går i solen och sedan kommer in i ett område där det är skugga. Då inträder blindhet. De personer som genom sin sjukdom drabbas av synnedsättning har rätt att få hjälp av en assistent enligt LSS. För många är det en naturlig lösning, men det finns personer som hellre skulle vilja ha en ledarhund till sin hjälp. Men eftersom de inte klassas som blinda är bestämmelserna sådana att de inte kan få en ledarhund. För att få en ledarhund ska man vara helt blind. Det är ett beslut som bör ändras. En del av de personer som har RP önskar inget hellre än att kunna leva ett så normalt liv som möjligt, där de klarar sig själva utan att hela tiden vara beroende av assistenter. Det skulle de kunna också om de hade en ledarhund. Visserligen är en ledarhund väldigt dyr, men om man jämför den kostnaden med vad det kostar att anställa assistenter, som ska täcka upp hela dygnet, kommer det att bli mycket billigare för samhället att låta dem som vill ha en ledarhund få en sådan.

Därför bör bestämmelsen ändras om att enbart blinda ska kunna få en ledarhund. Även personer med retinitis pigmentosa bör ha rätt att få en ledarhund, om de så önskar.

Stockholm den 25 oktober 2006

Birgitta Sellén (c)

Sofia Larsen (c)